

Küreselleşme Bağlamında Türkiye

Değerli meslektaşlarım, sevgili öğrenciler, değerli dinleyenlerim. Hepinizi saygı ve sevgi ile selamlıyorum. Burada, bu konuşmada güç bir görevi yerine getirmeye çalışacağım: Üniversitede hoca olarak 96 saatte anlattığım konuları burada sizlere 45 dakikada özetlemek gibi güç bir görevle karşılaşıyorum.

Üstelik de değineceğim kavramların her biri küreselleşme ve uluslararası yapı veya Türkiye gibi, tarihten günümüze kadar bir takım karmaşık süreçlerin oluşturduğu konular.

Ayrıca ben bu konuları size aktarırken, günümüzde özellikle televizyonlarda politikacılar tarafından toplum ve Türkiye hakkında bilinçli olarak oluşturulan bazı yanlışları da düzeltmek niyetindeyim.

Tarihsel ve toplumsal konularda politikacılar tarafından çarpıtılmış gerçekleri anlatırken bir hayli sarsılacaksınız.

Sarsıldığınız zaman, bugüne kadarki bilgilerinizle benim söylediklerim arasında, kafanızda oluşan çelişkileri mutlaka okuyarak aşmanız lazım. Tabii öncelikle benim yazdıklarımı okumanızı öneriyorum. Sonra da kendi yetiştiğiniz yapı içindeki bilgileri tekrardan gözden geçirmek zorunda hissedeceksiniz kendinizi. Birkaç örnek verirsem ne demek istediğim daha iyi anlaşılacak.

Günümüzde hem bir takım kavramların hem de tarihi olayların içleri boşaltılıyor ve bunlar halka ve özellikle de gençlerimize yanlış aktarılıyor.

Bazı Çarpıtılan Kavramların Doğru Tanımları :

Demokrasi

Demokrasi kavramından başlayayım:

Türkiye'de demokrasi sadece çoğunluğun yönetimi olarak anlatılıyor sürekli. Oysa demokrasinin çoğunluk yönetimi olması şart ama yeterli şart değil. Çoğunluk, demokrasinin mukaddes kavramı değildir. Gereklidir ama yeterli değildir.

Demokrasinin mukaddes kavramı bireysel temel hak ve özgürlüklerdir. Öylesine mukaddes temel hak ve özgürlükler ki bunları çoğunluk da zedeleyemeyecek.

Dolayısıyla siz demokrasiyi sadece çoğunluk yönetimi olarak ele aldığınızda çoğunluğun verdiği her kararı mukaddes saydığınız zaman her türlü baskıya, faşizme, dini kurullarla yönetilen bir topluma yani şeriatla açık hale geliyorsunuz.

Bir başka deyişle demokrasiyi "çoğunluğun diktatörlüğü" haline çeviriyorsunuz.

Bu mümkün tabii. Şeriatla yönetilen toplumlar da var, faşizm ile yönetilen toplumlar da var. Onların hepsinin arkasında çoğunluğun desteği de var. Ama bunların hiçbiri demokrasi değil.

Örneğin; Almanya'da Hitler seçim ile iktidara geldi ve Alman faşizmini seçim ile kurdu. İşte bu demokrasi değildir.

Sovyetler Birliği'nde Stalin döneminde bir sürü seçim yapılıyordu, yüzde 96 ile kazandığı söyleniyordu. Belki bu kadar büyük bir destek doğru değil ama gerçek bir seçim yapsanız yüzde 51 alırdı herhalde. Ama bu demokrasi değildir.

Orta Çağda engizisyon döneminde de,

hiç şüphenez olmasın engizisyon mahkemeleri çoğunluğun gücüne sahipti ama engizisyon baskısı altında inleyen toplumların hiçbiri demokratik değildi.

"Demokrasi eşittir milli egemenlik eşittir çoğunluk".

Hayır, bu tanım, bu eşitlik yanlış. Gerçekler çarpıtılıyor.

Bu tanımın demokrasi ile hiçbir ilgisi yok.

Demokrasi, temel hak ve özgürlüklerin güvencede olduğu bir çoğunluk yönetimidir.

Bunu hiç unutmayın.

Demokrasiyi sadece çoğunluk yönetimi olarak tanımlamak ve savunmak çok ciddi bir saptırma. Çünkü bu saptırmanın sonu ırkçı faşizme veya dinci şeriate gider.

"Türkiye'nin % 99'u Müslüman olduğuna göre hukuk kuralları da şeriate göre düzenlensin" biçimindeki bir mantık demokrasi değildir.

Bir Başka Çarpıtılan Kavram: Laiklik

Şimdi de çarpıtılan bir başka kavram üzerinde, laiklik kavramı üzerinde biraz durayım:

Eksik olarak, eksik olduğu için de yanlış olarak deniyor ki; "Laiklik dinin devlete, devletin de dine karışmamasıdır"..

Bu tanım da doğru gibi görünüyor ama aynı demokrasi kavramında olduğu gibi eksik. Eksik olduğu için de yanlış.

Laik devletin aktif bir görevi var:

**"Laik devlet,
herhangi bir inanç grubunun
başka inanç gruplarına
baskı yapmasını
önleyen devlettir".**

Bu görevi yapmayan bir devlette laiklik olamaz çünkü çoğunluktaki inanç grubu azınlıktaki inanç gruplarına baskı yapar, kafasını kırar, kendisine dönüştürür.

Laiklik din devlete karışmasın, devlet dine karışmasın ile başlayacak ama laik devlet herhangi bir inanç grubunun, özellikle de çoğunlukta olan inanç grubunun azınlıkta bulunan inanç gruplarına veya inançsızlara baskı yapmasını da önleyecek.

Laik devlet bu demek. Laik devlette, nüfus kağıdında din hanesi olmaz çünkü laik devlet vatandaşının dinine imanına bakmaz, o devletin vatandaşı isen; Müslüman da olsun, Hıristiyan da olsun, Alevi de olsun, Sünni de olsun, Hanefi de olsun, Şafii de olsun, Katolik de olsun, Ortodoks da olsun, Süryani de olsun, Nasturi de olsun, Allahsız da olsun, sırf o devletin vatandaşı olduğun için herkesle eşit hakka sahipsin.

Dolayısı ile senin inancını ya da inançsızlığını o devlet koruyacak, laik devlet bu demek.

Çarpıtmalar:

Osmanlı Ne Zaman Yıkıldı.

Demokrasi ve laiklik gibi iki kavram hakkında nasıl yanlış şeyler anlatılıyorsa, ne yazık ki ülkemizde tarih de o ölçüde saptırılıyor.

Bir örnek vereyim. Çok hafif bir örnek vereceğim, son günlerde Avrupa Birliği dolayısıyla çok gündeme geldi. 1856 Kırım savaşı örneği. Kırım Savaşı ve bunun sonuçları yanlış anlatılıyor tarih kitaplarında.

Tarih kitaplarında, Kırım Savaşı, Osmanlı İmparatorluğunun katıldığı ve kazandığı son savaş olarak ele alınıyor ve savaşın sonunda da Osmanlı İmparatorluğu'nun büyük bir başarıyla yeniden Avrupa'nın büyük devletleri arasına katıldığı

söyleniyor.

O dönemde "Avrupa Konseri" (Konseyi değil, Konseri) diye bir örgütlenme var Avrupa'nın büyük devletleri arasında. İşte savaş sonunda Osmanlının buraya katılması büyük bir başarı ve dolayısıyla da Kırım Savaşı büyük bir zafer olarak anlatılıyor.

Bu tamamen yanlıştır, tam tersine 1856 Kırım Savaşı, Osmanlının yıkılış sürecinde son darbeyi vuran savaştır.

Çünkü Osmanlı bu savaş dolayısıyla ilk kez Avrupa'dan borç alıyor ve sonunda da bu borcunu ödeyemediği için çöküyor.

Osmanlı tarihi de yanlış anlatıldığı için bu gerçek, gençler ve tabii bütün halk tarafından bir türlü anlaşılmıyor.

Osmanlı İmparatorluğu'nun asıl çöküş tarihi 1881'dir.

Osmanlı 1881 yılında çöktü. 1881 yılında Atatürk doğduğu için çökmedi. 1881 yılında Düyun-u Umumiye ilan edildiği için çöktü.

Düyun-u Umumiye, genel borçlar demek. Osmanlının maliyesine, vergilerine yabancı devletlerce el konulduğu için çöktü imparatorluk. Niçin maliyeye yani vergilere el konuluyor? Çünkü imparatorluk, Kırım Savaşı dolayısıyla aldığı borçları ödeyemiyor.

Alacaklı Avrupa devletleri de alacaklarını tahsil etmek için, imparatorluk içinde kendilerine bağlı bir vergi toplama örgütü kuruyorlar ve en önemli vergileri, tekel gibi, tuz gibi vergileri doğrudan doğruya halktan zorla, zulümle alıp, kendi ülkelerine yolluyorlar.

Bu yönetimin adı "Düyun-u Umumiye İdaresi".

Çöküş 1881 yılındadır. Çünkü Düyun-u

Umumiye İdaresi bu yıl kurulmuştur.

Bir devlet düşünün ki, kendi maliyesine, kendi vergilerine egemen değil.

Böyle bir devletin bağımsızlığından söz edilebilir mi?

Zaten biliyorsunuz, İslam devletlerinde egemenliğin iki simgesi vardır:

Bir lider başa geçtiği zaman, adına hutbe okutur ve sikke bastırır.

Yani siyasal egemenliğini ve mali iktidarını böylece ilan eder.

İşte Osmanlı İmparatorluğu, Düyun-u Umumiye'nin kurulmasıyla, artık bağımsızlığını yitiriyor.

Peki sonra, Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda kendisini gerçekten siyasal olarak da ortadan kaldıran Sevr antlaşmasına kadar nasıl yaşıyor?

Çok basit, Avrupa'nın büyük güçleri, İngiltere, Fransa., Rusya ve Almanya, İmparatorluğu nasıl paylaşacakları, örneğin İstanbul'u kimin alacağı, ya da Bağdat ve petrol konularında anlaşamıyorlar da ondan.

1881'e nasıl geldik?

1856 Kırım savaşı ile. Çünkü ilk defa 1856 Kırım savaşı ile Osmanlı Avrupa'ya tahvil, bono çıkararak borçlandı.

O savaşın başlaması da ilginç.

Osmanlı üstünde Rusların nüfuzu artınca, İngiltere ve Fransa, Rusya'nın nüfuzunu kırmak için Osmanlı'yı gaza getiriyorlar.

Savaşı böyle çıkarıyorlar ama Osmanlı diyor ki "Benim savaşacak param yok".

Avrupalılar da "Dostluk ne gün için, sen yeter ki iste" diyorlar.

Osmanlı milyonlarca sterlin borçlanıyor,

o savaşa girmek için.

Sonunda "Kazandık. Yaşasın. Sen de artık Avrupa Konseri üyesisin. Hadi borcunu artık öde" diyorlar.

Osmanlı maliyesi çökmüş ödeyemiyor. Borçlar faiziyle birlikte erteleniyor.

Faizi ile birlikte tekrar ödeme zamanı geliyor, Osmanlı yine ödeyemiyor bir kez daha erteleniyor.

Sonunda iflas, ve imparatorluk bitiyor. Fiilen ve simgesel olarak.

Simgesel olarak da bitiyor, çünkü biliyorsunuz, biraz önce söylediğim gibi, İslam Türk İmparatorluklarında egemenliğin simgesi ikidir. İmparator hutbe okutur ve sikke bastırır. Yeryüzünde Allah'ın temsilcisidir ve de paranın sahibidir.

Para bitiyor Osmanlıda 1856 Kırım savaşı ile.

Osmanlı Niye Çöktü

Osmanlı niye çöktü diye şöyle bir düşünün. "Din gelişmeyi engelledi" denilir. Doğru ama temel neden o değil. Dünyanın her yerinde değişime karşı gelenler "din maskesi" altında bunu yapıyorlar. Hıristiyanlık da çok uzun yıllar gelişmeyi engellemiş. Engizisyonu ve Galile'yi anımsayın.

"Padişahlar çocuk yaşta veya deli olarak tahta çıkmaya başladı da ondan" denilir. Bu da temel neden değil.

Osmanlı'nın çöküşü, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u zaptettikten sonra, diyalektik olarak, yani bu olayın tepkilerinin gelişmesi ile başlayan bir süreç sonunda ortaya çıktı:

Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmesinden sonra, Müslüman Türklerin Doğu

ile Batı arasındaki ticaret yolları üzerindeki egemenliğinden bunalan Batılı ülkeler, yeni yollar bulmak üzere Atlantik'e açılarak Amerika'yı keşfettiler ve bilinen dünyanın sınırlarını genişlettiler. Osmanlı bu süreç içinde aktif rol alamadı ve yeni oluşan dünya içinde, egemenliğini yitirdi.

İstanbul'un fethi, bilinen dünyanın kalbine ve beynine egemen olmuştur. Bilinen dünyanın kalbine ve beynine egemen olmak ne demek?

Doğu ile Batı arasındaki ticaret yollarını denetlemek. Üç tane ticaret yolu var, biri Kırım'dan yukardan, biri Anadolu'dan ortadan, biri aşağıdan Akdeniz'den geçiyor. Bu gelişme, ticaretin öbür ucunda yaşayanları yani batıda yaşayanları, doğuya gitmek üzere yollar bulmaya sevk ediyor ve gidip o yolların bir bölümünü Afrika'yı dolaşarak buluyorlar. Bir bölümünü ararken de kafalarını Amerika'ya çarpıyorlar.

Dünya değişiyor, yeni kıtalarla yepyeni bir dünya oluşuyor. Osmanlı ona ayak uyduramıyor, onun için çöküyor.

Yoksa Osmanlı 1453' te dünyanın en ileri teknoloji ve ideoloji ülkesi. Teknolojide en ileri, Bizans surlarını yıkan topları döktürüyor, ideolojide en ileri, Hıristiyan Ortodoksları alıyor himayesine.

Bu ideolojik ve teknolojik olarak devrinin en güçlü devleti nasıl çöküyor?

Endüstrileşmeyi kaçırıyor.

Neden endüstrileşmeyi kaçırıyor?

Yeni dünya oluşumu içinde coğrafi yeri yeterli olmadığı için. Oralara gidemiyor Osmanlı, başkaları gidiyor.

Osmanlı sonuç olarak coğrafi keşifler ve yeni bir dünyanın oluşması sonucu çöküyor.

Kapitülasyonlar bile bunla bağlantılıdır.

Çünkü güçlü ülke kapitülasyonlardan zarar görmez. Tam tersine, güçlü ülkenin ekonomisi kapitülasyonlardan yarar bile sağlar.

Osmanlı güçsüzleşmeye başlayınca ve özellikle de adli kapitülasyonlar verilince tümüyle yarı sömürge oluyor ve sonunda çöküyor.

Sonuç olarak tarihimiz yanlış okutuluyor. Kavramlar yanlış konuyor. Genel süreçler gözden kaçırılıyor. Küresel Türkiye'yi anlatırken soğuk savaş söyleyeceğim. Amerika'nın keşfi gibi tarihi değiştiren bir olaydır "Soğuk Savaş" dünyada.

Bu genel süreçleri anlamazsak, tarihimizi hiç bir biçimde doğru olarak göremeyiz ve algılayamayız.

İdeolojik Nedenle Yapılan Saptırmalar Gençlerimize bir sürü yanlış şeyler öğretiyor ideoloji adına.

Örneğin, duyduğumda kulaklarıma inanmadım. Öğrencilerden biri söyledi: Lisede öğretmeni "Osmanlı İmparatorluğu emperyalist bir imparatorluk değildi" diye öğretmiş.

Olabilir mi böyle bir şey? Bütün Orta Çağ imparatorlukları emperyalisttir. Üretim toprakta yapıldığı için, toprak zaptetme üzerine kuruludur.

Zaptettiği topraktaki insanların ya kellesini keser kendi adamını yerleştirir veya onları haraca bağlar.

Bu ayıp değil, günah değil; tüm Orta Çağ imparatorluklarında böyle. Osmanlı'da da, İngiliz'de de, Fransız'da da böyle. Hepsi emperyalist. Kitaplarda okuyorsunuz, Osmanlı Macaristan'ı zaptediyor, bir Macarı kral yapıyor ama yılda bilmem kaç bin duka altını haraca bağlıyor. Emperyalizmin bundan daha güzel bir tanımı olabilir mi?

Niçin saptırıyor tarih? İki nedenle. Birinci

nedeni cehalet:

Emperyalizm, bugün kötü ya, güya o zaman da emperyalist olmak bu cahillere göre kötü bir şey.

İkinci olarak da dinci ya da milliyetçi ideolojiler:

Türkler ya da müslümanlar kötü bir şey yapmazlar.

Böylece dinci görüş, milliyetçi görüş ve cehalet birleşiyor, "biz Türkler en yüce ırkız. İslam dini en yüce din biz tarihte hiç kötü birşey yapmadık" diye tarih saptırılıyor.

Herkesin dini ve milliyeti kendisine göre iyidir. Böyle milliyetçi ya da dinci ideolojilerle herşey saptırılıyor. Nasıl yanlış bir şartlanma ile karşı karşıya olduğumuz bilinmiyor.

Bir de, günlük siyasilerin ve medya egemenliği ile beyinlerimiz yıkanıyor. Bütün kavramlar birbirine karıştı.

Demokrasi diye, çoğunluğun kafa kırmasına evet diyoruz. Laiklik diye, gene çoğunluğun baskısına ödün veriliyor. Osmanlı'nın emperyalist olmadığı gibi saçma sapan şeyler söyleniyor. Tarih böyle güncel anlayışla saptırılıyor. Buna karşılık "soğuk savaş" nedir, ne sonuçlar vermiştir bilinmiyor. Osmanlı İmparatorluğu'nun başlangıcında ne oldu, bitişinde ne olduğu bilinmiyor.

Evet genel kavramların çarpıtılması ve tarih hakkındaki saptırmalardan verdiğimiz örneklerden sonra, bu çarpıtma ve saptırmaları akılda tutarak, küreselleşme konusuna başlayabiliriz:

Küreselleşmenin Kaynakları

Küreselleşme de Türkiye'de körlerin fili tanımlamaları gibi tanımlanıyor. Kimisi bacağına

tutuyor, ağaç gövdesi gibi diyor; kimisi dişini tutuyor, mermer gibi bir kılıç diyor, kimisi kulağını tutuyor, büyük bir kepçe diyor.

Küreselleşme, aslında bütün sosyolojik ve siyasi kavramlar gibi son derece karmaşık, kompleks bir kavram. Öyle tek bir değişkene indirgenecek gibi değil.

Bir defa önce nereden geliyor küreselleşme onu görelim:

Küreselleşmenin iki tane kaynağı var. Küreselleşmenin kaynaklarından bir tanesi teknolojik.

Bir teknoloji ihtilalinin sonucundan küreselleşme ortaya çıkıyor.

Aslında bu teknoloji ihtilali de, iki ayrı devrim ama ikisi birlikte oluşuyor: Birisi iletişim teknolojisi devrimi, yani şu telefon denilen nesne, öbürü de bilişim teknolojisi devrimi, yani bilgisayar.

Bu iki nesne, birlikte inanılmaz bir teknoloji devrimi yarattılar.

Dünyanın her yerinden telefonla her an her yere erişmek mümkün. Her bilgisayara her an erişebiliyorsunuz. Her an inanılmaz bir süratte hesap yaparak karar vermek mümkün.

İnanılmaz bir şey bu. İkisi bir arada geliştiği için iletişim ve bilişim devrimi doğuyor.

Küreselleşme sürecinin bir ayağı bu.

Küreselleşmenin ikinci kaynağı bir siyasal olay. SSCB'nin çökmesi.

SSCB'nin çökmesi bütün dünyayı değiştiriyor. Neden bütün dünyayı değiştiriyor. Çünkü İkinci Dünya savaşıdan sonra 1945 yılından itibaren bütün dünyada olup biten her şey soğuk savaş mantığına uygun geliyor. Tabii, Türkiye'de olup biten her şey de buna uygun. Türkiye'deki 12 Mart 1971 darbesi de, 12 Eylül

1980 darbesi de makro düzeyde Soğuk Savaş'ın uzantısı; benim sakalımdan dolayı 1983 yılında Hacettepe Üniversitesi'nden, baskıya karşı koymak için istifa etmem gibi mikro bir olay da aynı Soğuk Savaş'ın bir uzantısı. Şaka ederek söylemiyorum, esprî anlayışı ile söylüyorum ama gerçek olarak söylüyorum.

Küreselleşmenin arkasında yatan Soğuk Savaş 1945 yılından beri dünyada ve Türkiye'de olup biten her şeyi belirliyor.

Savaşın bitiminde Nagazaki'de ve Hiroşima'da atılan atom bombalarından tutun da, Rusların uzaya Sputnik adlı yapay uyduyu yollamalarına, Birleşik Amerika'nın aya adam yollamasından, benim sakalımdan dolayı YÖK'ü protesto etmek için üniversiteden istifa etmeme kadar her şey bu kadar makro ve bu kadar mikro her şey Soğuk Savaş'ın bir sonucu.

Bu Soğuk Savaş 1945 yılından itibaren bütün dünyayı belirledi:

Birleşik Amerika devletlerinin liderliğinde bir batı dünyası ve Sovyetler Birliği'nin liderliğinde bir doğu dünyası arasındaki rekabet 1945 yılından 1989-1991 yılları arasındaki yıkılma sürecine kadar dünyadaki her şeyi belirledi.

Yani batı dünyasında yer alan ülkeler (ki biz onlardan biriyiz) bütün yapılarını, ülkelerinde olup biten her şeyi, Sovyetler ile savaş bağlamında, anti komünist bir anlayış içerisinde oluşturuyor.

Anti komünizm, yani dinciliği ve milliyetçiliği destekleyen, milliyetçiliği ve dinciliği ön plana çıkaran bir ideoloji. Bu ideoloji, Batılı devletlerin Sovyetler Birliği'ni çökertmek için uygulamış olduğu bir stratejinin arkasındaki ideoloji.

Çünkü Sovyetler Birliği dini de milliyetçiliği de inkar ediyor.

İşte dünyaya bu yapı egemen oluyor Soğuk Savaşta 1945 yılından beri.

1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla, 1991'de de Rusya Belarusya, Ukrayna ve Bağımsız Devletler Topluluğu arasında imzalanan bir anlaşma ile bu yapı çöküyor.

Dünyanın birden bire yapısı, dengesi, herşeyi bozuluyor. Çift kutuplu dünya, iki kamp arasındaki rekabete dayalı, kültürü, sanatı, edebiyatı, tabii ki teknolojisi, askeriyesi, siyaseti bu ikili rekabet üzerinde kurulmuş olan dünya, bu rekabet kalkınca bambaşka bir dünya oluyor 1991'den itibaren.

Soğuk Savaşın bitmesi Sovyetler Birliği'nin çökmesidir.

Demek ki küreselleşmenin iki kaynağı var. Birincisi iletişim-bileşim devrimi, ikincisi Sovyetler Birliği'nin çöküşü ve Soğuk Savaşın bitişi.

Çok kısaca ikisi arasındaki ilişkiye de işaret edeyim:

Sovyetler Birliği iki nedenle çöktü. Birincisi batılı iletişim-bileşim devrimi. Bu devrim, Sovyetler Birliği'nin kendisini Batı'dan soyutlamak için etrafını sardığı demir perdeyi uzaydan aştı geldi. Klasik özgürlükleri, tüketim toplumu normlarını oraya aktardı.

Ama bu tek başına yıkamazdı Sovyetler Birliği'ni. Sovyetler Birliği ekonomisinin bir önemli özelliği var; üretim verimliliği düşük.

Yani aynı malı Batı ekonomisine göre daha büyük maliyetle, daha uzun sürede ve daha pahalıya üretiyor. Dolayısıyla yükselen bir tüketim beklentisi topluma egemen olunca, ekonominin

üretim yapısı yükselen beklentiye uygun olarak uyarlanamadı, üretim verimliliği artmadı ve çöktü. Bu iki öğeden herhangi biri olmasaydı çökmeyebilirdi ama yükselen beklentiler ve düşük verimlilik Sovyetler Birliği'ni çökertti.

Şimdi elimizde iki kaynaklı, iletişim-bileşim devrimi ve Sovyetler Birliği'nin çöküşü ile birlikte ortaya çıkan küreselleşme diye bir olgumuz var. Peki nedir bu? Tek faktörlü bir olgu değil küreselleşme. Ortaya çıkan küreselleşmenin üç tane ayağı var. Bu üç ayağı ayrı ayrı görmezseniz hiçbir şey anlamamız mümkün değil.

Küreselleşme Nedir ?

Birinci ayak siyasi ayaktır. Küreselleşmenin siyasi ayağı Amerika Birleşik Devletlerinin siyasi liderliği ve dünya jandarmalığıdır. Yani küreselleşen dünyanın hem siyasal liderliğine soyunuyor, hem de bunun jandarmalığını yapıyor.

Amerika zaten bunu kendi Başkanının ağzından bütün dünyaya ilan etti. Clinton kongreye yaptığı bir konuşmada, tüm dünyayı bir apartmana, kendilerini de bunun en üst katında oturan insanlara benzetti. "Bu nedenle apartmanda olup biten herşeyden etkileniyoruz. Etkilendiğimize göre de sizden aldığım vergilerle ben bu dünyayı denetleyeceğim ki, burada bir karışıklık çıkmasın ve en üst katta oturanlar zarar görmesin" dedi. Bu kadar net ve açık bu. Beğenirsiniz beğenmezsiniz.

Ben şimdi size kendi değer yargılarımı aktarmıyorum. Herkesin değer yargılarına da saygılıyım, tasvip ettiklerim var, etmediklerim var. Ben şeffaf bir insanım, benim için önce demokrasi sonra sosyal demokrasi gelir. Önce insanların temel hak ve özgürlükleri, sonra da bunun sosyal

olarak ve ekonomik olarak desteklenmesi esastır. Benim için kahramanlar ve hainler yoktur. Herkes inancında serbesttir. Kimi dini devlete, kimi ırkçı devlete inanır.

Büyük itirazım, Türkiye'de objektif olaylar ve bilimsel tanımlar saptırılıyor. Tarih yanlış anlatılıyor, kavramlar yanlış söyleniyor. Gözümüzün içine baka baka yalan söyleniyor, ona hiç tahammülüm yok. Önce gerçekleri göreceğiz. Kavramları ve tanımları doğru öğreneceğiz. Tarihi doğru bileceğiz. Ancak ondan sonra kendi değer yargılarımızı ve siyasi tercihlerimizi bunların üzerine oluşturacağız.

Yani bu anlattığım küreselleşme bir vaka. Tasvip edersin, etmezsin o başka. Ama önce küreselleşme olayının ne olduğunu iyice anlamın gerekir.

Amerika'nın liderliğini onaylayabilirsin, ya da onaylamayabilirsin. Ama Amerika'nın bu rolde olduğunu bilmen ve anlamın gerek her şeyden önce.

Küreselleşmenin ikinci ayağı ekonomik ayaktır.

Ekonomik ayak siyasal ayaktan biraz daha değişik bir nitelik taşıyor:

Ekonomik ayak küreselleşmede uluslararası sermayenin egemenliği anlamına geliyor.

Uluslararası sermaye ne demek? Her bir ülkenin bir başka ülkedeki yatırımları ve bunların ardındaki büyük şirketler demek. Bir ülkeden para bir başka ülkeye gidince o uluslararası sermaye oluyor. Bunun içinde Amerikan, Alman, Rus, Japon, Türk var.

Bu sermayenin miktarı inanılmaz bir rakam: 1 trilyon dolar. Türkiye'nin milli geliri yıllık

150 milyar dolar (Şubat 2001 krizinden önce 200 milyar dolardı. Krizden sonra dörtte bir azaldı). Bu onun 7.5 katı. 7.5 tane Türkiye ekonomisi gibi bir güç ve uluslararası dolaşan bir para var. Dünyaya bu egemen. Üretimi bu belirliyor, neyin nerede üretileceğini bu belirliyor. İşçi ücretlerini, tüketim ve üretim mallarının fiyatlarını bu belirliyor. Ayrıca borsaları da bu etkiliyor.

doları günlük dolaşıyor, 100 milyar dolar aylık dolaşıyor. Bir ülkeye girip çıkıyor, anlamıyorsun ne olduğunu. Bir gece yatıyorsun dolar 700 bin lira, bir sabah kalkıyorsun 1 milyon 200 bin lira olmuş. İşte uluslararası sermaye girip çıkmış o arada.

Böyle etkileri de var. Ama bunlar geçici etkiler. Asıl etkiler, neler üretilecek, nerede üretilecek, kaçta üretilecek, kaçta satılacak gibi çok daha temel konularda belirleyici oluyor.

Uluslararası sermaye ile Birleşik Amerika arasındaki ilişki de ilginç:

Bunlar birebir aynı değil ama birbirinden tam bağımsız da değil. Çünkü bu sermayenin büyük bir bölümü Birleşik Amerika'nın. Örneğin Alan Greenspan diye bir adam var, Federal Reserve Bank'ın yani bizdeki Merkez Bankasının başkanı, doların faizi ile binde 2,5 oynuyor, bütün dünyadaki ekonomiler bu karardan etkileniyor. Ama yine de uluslararası sermaye ile Amerikan sermayesi tamamen, birebir aynı da değil çünkü Amerikan sermayesi dışında Japonya var, AB var, Güneydoğu Asya var, EFTA, v.s. var.

Evet ikincisi de bu. Birincisi, Birleşik Amerika'nın siyasi liderliği ve askeri jandarmalığı siyasal ayak. İkincisi, uluslararası sermayenin egemenliği, ekonomik ayak.

Üçüncü ayak çok daha ilginç bir ayak;

kültür ayağı.

Küreselleşmenin kültür ayağının iki kolu var ve bu kültür ayağının iki kolu birbirini dengeliyor. Birbirine karşı bunlar, yani etkileri aynı paralelde değil, birbirini dengeleyen yönde.

Kültür ayağının birinci kolu tekdüze tüketim kültürünün bütün dünyadaki egemenliği.

Yani bütün dünyada insanlar aynı gazozu içiyor, aynı köfteyi yiyor, aynı ayakkabıyı ve pantolonu giyiyor. Aynı gazozu içiyor: Kola, Coca Cola veya Pepsi kola, aynı köfteyi yiyor: burger, Macdonalds veya Burger King, aynı pantolonu giyiyor: blue jean; Lewis veya Wrangler, aynı ayakkabıyı giyiyor: Nike, Adidas v.s.

Bu tüketim kültürü her biçimde empoze ediliyor. Sadece ilanlarda ve reklamlarda değil, hemen hemen medyanın her dalında, her sanat ve kültür etkinliğinde. Televizyon dizilerine de bakıyorsun aynı tüketim kalıpları. Bond filmlerine bakıyorsun, örneğin en sondan bir önceki filmde, BMW arabaları ile Ericsson telefonlarının doğrudan reklamı.

Tek düze bir tüketim kültürü, firma ve marka bazında bütün dünyaya empoze ediliyor. İstanbul'da, Tokyo'da, Moskova'da, New York'ta, Pekin'de, Nairobi'de Cape Town'da tek düze bir tüketim kültürü.

Bu, kültür ayağının kollarından bir tanesi.

Kültür ayağının ikinci kolu bunun tamamen zıddı; kaba ve sınırlı deyimiyle mikro milliyetçilik.

Mikro milliyetçilik şu; kendisinin farklı kültürel öğeler taşıdığını iddia eden her gruba ayrı siyasi özerklik verilmesi eğilimi.

Yani "ben çoğunluğun diniyle aynı dindenim ama ayrı mezheptenim", diyene "tamam o zaman sen siyaseten de özerk olmalısın" gibi.

Milliyet, ırk, din, mezhep, dil, diyalekt, hatta coğrafya farklarına göre, içinde yaşadığı geniş toplumdan farklılık gösteren her gruba, siyasal olarak, çoğunluğun içinde bulunduğu siyasal birlikten özerk, ayrı, otonom bir yapı önerilmesi.

Her bir ayrı alt kültür grubunun, ait olduğu siyasal birlikten koparılması ve ayrı bir özerk siyasal yapıya kavuşturulması.

Biz buna çok kabaca "mikro milliyetçilik" diyoruz, ama gördüğünüz gibi, esas olarak milliyet bazında olması gerekmiyor farklılığa dayalı özerk siyasal yapılanmanın: Din, dil coğrafya ve bütün bu öğelerin alt kültürleri, mezhep gibi, aşiret gibi, kabile gibi, diyalekt gibi her türlü farklı kültür öğesinin ayrı bir siyasal birim için gerekçe olarak kabul edilmesi, Küreselleşmenin kültür ayağının ikinci kolunu oluşturuyor.

Çok genel olarak bakıldığında, küreselleşmenin kültür ayağının iki farklı kolunun birlikteki etkisi, insanlığın, tek düze bir tüketim kültüründe marka ve firma imajlarıyla birleştirilmesi ve bütünleştirilmesi, buna karşılık siyasal bazda, kültür temelinde dayalı olarak mikro parçalara bölünerek siyaseten iyice parçalanması olarak görülüyor.

Küreselleşme çok kısa olarak bu. İki kaynağı var: İletişim-bileşim devrimi ve Sovyetlerin çökmesi. Üç ayaklı bir olay: Siyaseten Birleşik Amerika'nın liderliği ve jandarmalığı, ekonomik olarak uluslararası sermayenin egemenliği ve kültürel olarak iki kolu var, tek düze tüketim kültürünün empoze edilmesi ve kültür farklılığı olan her gruba ayrı siyasal özerklik verilmesi.

Osmanlı - Türkiye Çizgisi

Şimdi Türkiye'ye bakalım.

Küreselleşme bir süreç. Dünyada olup biten bir süreç.

Bir de Türkiye'de olup biten süreçlerle ilgili olarak, biz neredeyiz ve ne ile karşı karşıyayız, onu anlatmaya çalışacağım.

Önce dünyadaki küreselleşme sürecini tanımladım, şimdi de Türkiye'yi anlatmaya çalışacağım.

Aslında Türkiye'de olup bitenleri anlatmak, küreselleşmeyi anlatmaktan daha zor. Çünkü küreselleşme hakkında henüz kimse fazla bir şey bilmiyor. Dolayısıyla siz sıfırdan birşeyler anlatıyorsunuz. Oysa Türkiye hakkında, hem güncel açıdan, hem de tarih açısından bir sürü saptırma, yanlış bilgi topluma aktarılmış ve egemen kılınmış. Önce bunları düzeltmeniz gerek.

Türkiye ve Osmanlı diyeceğim daha işin başında, oysa Osmanlı yanlış anlatılıyor. Bilerek yanlış anlatılıyor, saptırılıyor.

Aptallık hiçbir ideolojinin tekelinde değil. Sahtekarlık ta hiçbir ideolojinin tekelinde değil. Sert ideoloji sahipleri kendilerini kahraman ve karşılarındaki öbürlerini hain görenler tarihi de saptırıyor. Osmanlı -Türk tarihindeki yanlışlıkların haddi hesabı yok. Kimileri Osmanlı'yı hiç gerek olmadığı kadar yüceltiyor. Hiç gereği yok Osmanlı'yı gerçeklere aykırı bir biçimde yüceltmenin. Osmanlı zaten çok büyük uygarlık. Zaten dünyanın en büyük uygarlıklarından birisi. Mimar Sinan'ı üretmiş, Dede Efendi'yi üretmiş, sanatıyla, askeriyesiyle, devşirme sistemi ile dünyanın uygarlık tarihinde inkar edilemeyecek derecede büyük ve önemli bir yere sahip bir uygarlık. İnsan haklarına çok saygılıydı gibi gülünç laflar, insan hakları kavramı yok ki o dönemde, saygısı olsun. Yok böyle bir kavram o dönemde.

İnsan hakları kavramı 19 yy. kavramı. Osmanlı'da Allah'ın hakkı vardır, kulun hakkı vardır, padişah ve sistem de onları korur. Katolikler, İspanya'dan Yahudilere, "ya din değiştirin, ya ölün, ya defolun" dediği sırada, Osmanlı bunlara kucak açmış. Çok da iyi etmiş. Ben de Hıristiyanların bu acımasız baskısına karşı Müslümanların Yahudilere kucak açmasını her yerde herkese iftiharla, övünerek anlatıyorum. Ama Osmanlı Yahudileri almış da ne yapmış? Eşit vatandaş mı yapmış? Hayır hiç alakası yok. Böyle bir kavram yok zaten. Hiç bir tarım-din imparatorluğunda farklı dinden olanlara karşı eşit davranış yok Orta Çağ'da. Ama Osmanlı sığınma hakkı tanıdığı Yahudileri almış, özel mahallede oturmuş, özel elbise giydirmiş, özel muamele yapmış. Sıkıysa da bir Müslüman ile bir ilişki kursun bakalım, taşlayarak öldürmüş. Recmetmiş.

Bu anlattıklarım hepsi gerçek. Bunlar Osmanlı'yı ne yüceltmek ne de küçültmek. Musevilere sığınma hakkı tanımak Osmanlı'nın yüce tarafı tabii, ama buna dayanarak, "Osmanlı insan haklarına saygılıydı" dersiniz, tarihçiler size güler. İnsan haklarına göre Orta Çağ'a bakılamaz. Çünkü Orta Çağ'da insan hakkı diye bir kavram yok. Neden yok? Çünkü bütün imparatorluklar din imparatorluğu. Milliyet de yok o zaman. Nesin? Müslüman'sın, Katoliksın, Protestansın, Musevisin.

Tarihte Din ve Siyaset

Burada bir an durup, din ve mezhep ayrımlarının kökenlerine de çok kısaca bir bakalım, çünkü Ortaçağ'da bütün imparatorlukları din ve mezhep ayrımları biçimlendiriyor. Yani bugünkü siyasal partiler gibi bir siyasal işlevi var dinlerin ve mezheplerin: Toplumların birbirilerinden ayrılmalarında ve o toplumdaki kuralların

belirlenmelerinde etkin oluyorlar.

İngilizler neden Protestan bilir misiniz? Kral 8. Henri bir kadına aşık oluyor. Karısını boşayıp onunla evlenmek istiyor. Katoliklikte boşanma yok. Papa izin vermiyor. "Ben mi büyüğüm papa mı büyük" diyor. "Ben büyüğüm tabii" diyor çıkıyor işin içinden. Ve Katolik diniden çıkıyor. Protestan oluyor. Yanında bir de baş danışman, baş yargıç bir adam var. Thomas More Ütopya'nın yazarı. Çok önemli bir adam. O da "böyle saçma şey olmaz" diyor diye onu da krala ihanetten asıyor. Yeni yeni Katolik kilisesi de uyandı da adamı aziz ilan etti.

Hıristiyanlıktaki ilk ayırım, Ortodoks-Katolik ayırımıdır.

Roma İmparatorluğu ikiye bölününce, imparatorluğun dini de ikiye bölünüyor. Çünkü İmparatorluğun başı aynı zamanda kiliseyi de denetlemek istiyor.

Sonra Reform döneminde Protestanlık nasıl yayılıyor? Martin Luther adlı papaz kilisenin kapısına bir bildiri çiviledi diye değil. Alman Prensleri, ve tabii daha başka güçlü yöneticiler Papa'nın denetimine ve Katolik yönetimine baş kaldırdıkları için.

Yani Hıristiyanlıktaki bütün mezhep oluşumlarının altında siyaset var.

Peki bizim mezhepler nasıl oluşmuş?

Müslümanlıkta kaç mezhep var diye sorulunca hep 4 Sünni mezhep sayılıyor. Hanefi, Hanbeli, Maliki ve Şafii mezhepleri.

Oysa Müslümanlıkta esas olarak 3 büyük ve temel mezhep var; Sünnilik, Şii ve Haricilik.

Nereden çıkmış bunlar? 4. halife kim olacak kavgasından. Hz. Ali 4. Halife oluyor. Muaviye bunu kabul etmiyor. "Hayır" diyor "O

olmayacak ben olacağım". Bir kavga çıkıyor.

Bir başka grup da "Bunlar yanlış yapıyor, Allah'ın emirlerine karşı geliyorlar bunları öldürelim" diyor. Ali'yi ve Muaviye'yi öldürmek üzere harekete geçiyorlar. Ali cesur, tek başına dolaşiyor. Namazdan çıkışta Ali'yi zehirli kılıçla kolayca öldürüyorlar. Muaviye kurnaz, etrafında insanlar var, ona ulaşamıyorlar.

Sonuç: Ali'nin taraftarları Şii, Muaviye'nin taraftarları Sünni, öldürenler de Harici oluyorlar. Hariciler Kuzey Afrika'ya kaçıyorlar bundan sonra tekrar yavaş yavaş geri geliyorlar. Bütün diğer mezhepler Sünni, Şii ve Harici mezheplerden, bu çizgilerde türüyorlar.

"Kim halife olacak" siyasal kavgası yüzyıllar sonra, Cumhuriyet Türkiye'si'de 1978 de Sivas ve Kahramanmaraş'ta insanların birbirlerini öldürmelerine neden oluyor. Camiye bomba atıldı diye tahrik edilen Sünniler, Alevilere saldırdılar, bir çok insan öldü. Durup dururken komşuyu komşuya nasıl öldürteceksin? "Allahsızlar camiye bomba attı" dediler, Ali mi halife olacak, Muaviye mi iktidar olacak kavgası, 1000 yıl sonra Türkiye'de 1978 yılında insanların birbirini gırtlaklamasına neden oldu. 1994 yılında yine Sivas'ta insanları diri diri yaktılar, aynı mezhep temelindeki kavgadan dolayı.

Dinin günümüzde, siyasette kullanılması bütünüyle çağ dışı bir olay. Eskiden din, siyaseti de her şeyi de belirlemiş. Eskiden yani Orta Çağ'da. Sonra Yeni Çağ gelmiş. Din zayıflamış, yerini daha çok milliyetçilik almış. Sanayileşmeyle birlikte orta çıkan ve güçlenen milliyetçilik, kendi çizgisinde faşizme, zit görüşlere yol açarak sınıf diktatörlüğüne ve nihayet günümüzde demokrasiye doğru üç ayrı gelişme göstermiş.

mekanizmalara, yani insan haklarına uygun olan, insanları dinlerine ve mezheplerine göre ayırmayan laik ilkelere göre yapıyor.

İnsanlığın geçirdiği belli dönemlere bakarsak, bu gelişmeyi daha iyi anlarız.

İnsanlık önce toplayıcılık dönemini yaşıyor. Ağaçtan meyve topluyor. Sonra araç gereç yapıyor, yani oku yayı icat ediyor. Avcılık dönemi başlıyor. Avcılıktan, sonra yerleşiyor.

En büyük ihtilal toprağa yerleşme. İnsan, toprağa yerleşince üretim yapmaya da başlıyor, toprak tarım aracı yani üretim aracı oluyor.

Herkes kılıcını kuşanıyor, bir parça toprak almaya çalışıyor. Başarılı olan imparatorluk kuruyor, aptal olanın imparatorluğu ölümünden sonra dağılıyor. Dahi olanın imparatorluğu 450 yıl sürüyor.

Osmanlı-Türk tarihinde iki dahi var. Biri Fatih Sultan Mehmet'tir. Biri de Mustafa Kemal Atatürk'tür.

Bu iki insan çok başarılıdır ama daha önemlisi bu iki insan çağlarını etkilemiştir. Fatih Sultan Mehmet bütün Yeni Çağı etkilemiş, Mustafa Kemal Atatürk de bütün 20.yy'ı etkilemiştir.

Toplayıcılık, avcılık, tarım, Orta Çağ. Din eşit siyaset. İktidarın dininden olmadın mı mezhep kuruyorsunuz. O mezhepte de canına okuyorlar.

"Osmanlı, dini nedenlerle adam yakmamıştır" diye yalan söylüyorlar. Osmanlı da dini nedenlerle adam yakmıştır. Hem de Fatih Sultan Mehmet döneminde, hem de Edirne müftüsü Fahrettin Acemi'nin fetvasıyla. Benim Hoca Efendi'nin Sandukası diye bir romanım var. Fatih döneminde geçiyor ama günümüzü eleştiriyor. Orada anlatıyorum. Osmanlı, Hurufileri cayır cayır yakmış. Neden yakmış? Çünkü Hurufiler

çok güçlenmişler, saraya nüfuz etmeye başlamışlar. Fatih'in annesi ve karısı aracılığıyla saraya nüfuz etmeye başlayınca tehlike olmuşlar ve yakılmışlar. Din, mezhep eşittir siyaset. Bunlar tehlikeli olunca almışlar fetvayı Edirne Müftüsünden Orta Çağ'ın engizisyonunu yaktığı gibi yakmışlar.

Asla ayıp günah değil. Çünkü imparatorluğun bir arada tutuluş nedeni, kimliği din. Bütün dünyada, bütün Orta Çağ imparatorluklarında böyle.

Bu uygulamaları bugünkü insan hakları anlayışı ile eleştiremezsiniz. Gülünç olursunuz.

Bugünkü siyasal islamcı anlayışla tarihi saptırarak Osmanlı'yı korumaya kalkışırsanız gülünç olursunuz.

Ne yazık ki tarihimiz, bugünkü ırkçı-Türkçü, dinci-islamcı görüşlerle saptırılıyor. Ya yanlış ya da eksik anlatılıyor. Sizlere "küreselleşme"den sonra "bugünkü Türkiye"yi anlatabilmek için, önce tarihimizdeki bu yanlışlara ve eksikliklere dikkatinizi çekmem gerekli ki modelimi kurduğumda nerelere dikkat edeceğinizi vurgulayabileyim..

Osmanlı'nın Kuruluşunda Dördüncü Haçlı Seferinin Rolü

Bakın, Osmanlı'nın kuruluşunda çok önemli bir olay var dünyada. Türkiye'de hiçkimse bunu anlatmıyor, hiçkimse bunu söylemiyor. Çünkü bu olay Osmanlı ile ilgisiz olay. Haçlı seferlerini biliyorsunuz. Filistin'e gidip Müslümanları öldürelim de ellerinden kutsal yerleri alalım diye planlanmış seferler. İşte bu Haçlı seferlerinin 4.üncüsü Filistin'e gitmek yerine Ortodoks Bizans'ı fethediyor. Katolik Latinler, Ortodoks Bizans'ı yakıp yıkıyorlar, bütün kiliselerine giriyorlar. Halkı kesiyorlar. Ve İstanbul'da 50 yıl Latin imparatorluğu

hüküm sürüyor. Yıl 1200'lerin başı. 1250'lere kadar sürüyor Bizans'taki bu Latin imparatorluğu. Osmanlı'nın kuruluşu 1299, yani tam o dönem.

Yani Hıristiyanlar birbirlerini yedikleri için, Katolikler Ortodoksları kestikleri için Anadolu'da Müslümanların gelişmesi o kadar hızlı oluyor. Osman'ın oğlu Orhan, Bizans prensesiyle evleniyor. Onun ağabeyi Kantakuzen'in imparator olmasına yardım ediyor. O da onun Trakya'ya geçmesine yardım ediyor. Çünkü orada halen Latinlerden kalan adamlar var.

Ama bunlar bizde hiç okutulmaz. Çünkü "Biz Anadolu'yu iman dolu göğsümüzle fethettik" demek daha hoşumuza gidiyor.. Tabii bu da var. Yanlış değil, yanlış değil ama eksik. "Allah Allah" diyerek girdik ve fethettik. Doğru. Ama öteki koşulları, dünyanın Anadolu'yu Müslüman Türklerin istilasına uygun kılan koşullarını unutmamak gerek.

Alpaslan 1071'de Anadolu'nun kapısını Malazgirt savaşı ile açmış. Müslüman Türkler, 1453'te yani 400 yıl sonra İstanbul'a ulaşmışlar. 400 yılda. Anadolu'da sadece kelle kesmekle olur mu bu. Tabii ki Müslüman asker ve halk, Anadolu'da daha önce yaşayanlarla bir ölçüde de olsa, birleşmiş, bütünleşmiş, evlenmiş.

Yeniçerilerin hepsi devşirme. Yani Hıristiyan. Ortodoks Hıristiyan kökenli. Yeniçerilerin mezhebi de Bektaşî. En yumuşak İslam mezhebi. Bence yeniçerilerin genellikle Bektaşî olmaları Osmanlı'nın yönetim dehasını, yönetim ile din ve mezhep ilişkilerindeki dahice düzenlemeleri gösteren ip uçlarından biri.

Bunları "Tarihe nasıl bakılmalı" konusundaki bir takım ip uçları olarak söyleyip geçiyorum.

Sonuç olarak Osmanlı çöküyor. Osmanlı

niye çöküyor?

Toplayıcılık, avcılık, tarım. Tarımda yönetici toprak ağası, Allah'ın da yeryüzündeki temsilcisi. Yani bizim halife-sultan padişahımız. Güneydoğu Anadolu'da , Doğu Anadolu'da çok güzel bir deyimimiz var. Şih denilir. Şih, şeyh ile ağanın toplamıdır. Şih, hem şeyh hem ağadır. Dedeleri o toprağı kılıçları ile fethetmiştir ve o toprağın üzerindeki her şeyin sahibidir. Ağacın, hayvanın, toprağın, kadının, kadının bekaretinin, erkeğin hayatının sahibi. Erkeğin hayatına barışta çiftçi olarak, savaşta asker olarak sahiptir. Kadının da ilk gece hakkının sahibidir. Şih, hem de Allah'ın yeryüzündeki temsilcisidir. Karşı çıktığın zaman da hem kazığa oturturlar, hem de öbür dünyada yanarsın. Orta Çağ düzeni bu. Yukarıda din adamı, toprak ağası var. Aşağıda da köle köylü var. Köylü toprağa bağımlıdır.

Bunu da okutmuyorlar tarih derslerinde. Osmanlı'da da köylü bir yerden bir yere gitmek için izin tezkeresine muhtaç. İzin tezkeresi olmadan bir yerden bir yere gidemezsin. Özgür değil. Dünyanın her yerinde de bu böyle. Nedeni, yani bu köleleğin mantığı çok basit. Üretim toprağa bağlı, önce orada üretim yapmak için toprağın olacak, sonra da toprağın üstünde çalışan adamın olacak. Herkes bırakıp giderse kim üretim yapacak. Onun için kimse bırakıp gidemiyor. Osmanlı'da, sipahi de işlediği toprağı bırakmak için "çift bozan resmi" denilen vergiyi ödemek zorunda. Yani toprakta çalışan kimse özgür değil.

Değişen Düzen, Değişen Siyaset
İşte Fatih İstanbul'u fethedince Doğuya gitmek için yeni yollar arayan Batılılar, yeni yolları keşfedip yeni bir kıtayı yani Amerika'yı da ortaya çıkardıktan sonra bu düzen değişmeye başlıyor.

Yukarıda din adamı, toprak ağası yöneticinin, aşağıda da köle köylünün olduğu düzen bozulmaya başlıyor. Bu düzeni bozan şey endüstrileşme süreci. Toplayıcılık, avcılık, tarım ve sonunda endüstri.

değişiyor. Köle köylü o fabrikadan giriyor, vatandaş işçi çıkıyor. Vatandaş işçinin yöneticisi, tanrının temsilcisi ve toprak ağası falan değil, vatandaş işçinin temsilcisi hizmetkar. Başbakanım gibi benim. Niye bugünkü başbakan yerinde oturuyor? Bize hizmet ettiği için oturuyor.

Aslında hepsi aldatıyor bizi. "Hizmetkarım" diyor, geliyor, kafama sopa ile vuruyor, cebimden de paramı alıyor. Yani yoz politikanın hortumcu politikacının uygulama mantığı o.

Ama olsun, işin temeli, aslı, teorik olarak, ben onu hizmetkarım olarak görüyorum. Beğenmezsem, "Bir dahaki seçimde de inşallah onu indirip yerine başkasını getireceğim" diyorum.

Fark şurada: Erişilmez tanrının temsilcisi toprak ağası, benim hizmetkârım olmuş. Sanayileşmenin getirdiği en önemli şey bu. neleri getirmiş? Din üzerine milliyet. Artık insanlar kendisine İngiliz, Fransız, Alman demeye başlıyorlar. Din de kaybolmuyor ama. Milliyetçilik ideolojileri dinin üzerine geliyor. Din de laik düzende devam ediyor.

Osmanlı Endüstrileşmeyi Kaçırıyor
İşte bu endüstrileşme sürecini Osmanlı kaçırıyor.

Osmanlı'nın yarı sömürge oluşunu bilmek lazım. Osmanlı'nın yarı sömürge oluşu ise bizde öğretildiği gibi değil. Ne Müslüman olduğu için, ne padişahları aptal ve çocuk olduğu için.

Fatih'in İstanbul'u fethetmesinden sonra

değiştirdiği için Osmanlı çöküyor. Coğrafi yeri eski ticaret yolları üzerinde. Yeni ticaret yollarından uzak kalıyor. Keşfedilen yeni dünyadan yani Amerika'dan da uzak. Amerika'dan gelen altın ve gümüş Avrupa'yı hem zenginleştiriyor, hem de enflasyona yol açıyor. Osmanlı hem zenginleşmeden nasibini alamıyor, hem de enflasyondan büyük zarar görüyor.

Yani Osmanlı değişen dünyaya ayak uyduramadığı için çöküyor. Batı endüstrileşiyor. Osmanlı endüstrileşemiyor. Dolayısı ile bir zamanlar dünyanın en ileri ülkesi olan Osmanlı'yı, Batı endüstrileştirdiği için, yavaş yavaş geçiyor.

Bir süre sonra Batının endüstrileşmesi öyle hale geliyor ki Osmanlı ekonomisini de sömürmeye başlıyor. Osmanlı'yı sömürerek daha da geliştiriyor. Bu sefer Osmanlı aşağıya düşüyor.

İmparatorluğun çöktüğünü ilk kim fark eder? Padişah fark ediyor tabii. O zaman televizyon, üniversite yok ki. Medrese bu işlerle uğraşmıyor.

Nereden fark ediyor? "Hadi sefere" diyor, "Çıkamayız" diyorlar. "Neden" diyor? "Para yok". "Neden para yok?" "Vergi yok". "Neden vergi yok?" "Son savaşı kaybettik", diyorlar. "Son savaşı kaybettik, toprak kaybettik". "Neden kaybettik?" "Gavur bizi yendi".

soruyor? "Benim iman dolu göğsüm var. Bu gavurda ne var ki ben de yok, beni yendi?". "Silah, cephaneyi, örgütlenme". "Getirin" diyor "Silahı, cephaneyi". Gavur kötüsünü veriyor. "Kurun fabrikayı" diyor. "Bilgi lazım". "Getirin bileni" diyor. Tarhuncu Ahmet Paşa'lar filan böylece getirilip Müslüman olmuş uzmanlardır. Tabii bilgi de yetmiyor, çünkü para yok.

Para da bulunsa, yine toplumun alt yapısı

uygun değil, mevzuat müsait değil vs.
Batılılaşma

İşte imparatorluğun batmakta olduğu, askeri alanda algılanınca, bu batışı durdurmak için önce askeri alanda alınmaya başlanan önlemler, yeniçeriliğin kaldırılması, Harbiye'nin kurulması ve benzeri önlemler, Osmanlı'nın "Batılılaşma" serüvenini başlatıyor.

Yani "Batılılaşma", Osmanlı'daki bir iki aydının, yazarın, şairin romantik düşüncelerinden kaynaklanmıyor.

Batılılaşma, doğrudan doğruya Saray'dan, imparatorluğu kurtarmak isteyen Padişah'tan ve onun çevresinden kaynaklanıyor. Yoksa bizim politikacıların söyledikleri gibi "Batı taklitçisi aydınlar" tarafından değil. Bir zorunluluktan kaynaklanıyor Batılılaşma: İmparatorluğu kurtarma zorunluluğundan.

İşte Osmanlı-Türk çizgisindeki "Batılılaşma" böyle ele alınmak zorunda. Amerika'ya kadar gidiyor bu olay. Değişen dünyada yerini kaybeden imparatorluk çökmeye başlayınca yukardan aşağı değişim başlıyor. Yeniçeriler kaldırılıyor, yeni ordu kuruluyor.

Mustafa Kemal'in Harbiye mezunu olması tesadüf değildir. Çünkü Harbiye'nin kuruluşu imparatorluğu kurtarmak içindir. Öğrenciler orada, iyi yetişip ülkeyi kurtarma görevi yüklenmek için hazırlanmaktadırlar. Sadece Mustafa Kemal değil, hepsi. Bu, eğitimlerinin bir parçasıdır.

Her değişen toplumda, ister Hıristiyan, ister Budist olsun, değişmeye karşı olanlar din şemsiyesi altına toplanırlar. Din adına, Allah adına direnmeye çalışırlar. Size bir örnek. Galile. Dünya dönüyor demiş, hayır dönmüyor demiş kilise, bitmiş. Tek tanrılı dinlerin hepsi aynıdır.

Bu açıdan müslümanlığı "çöküşün nedeni" olarak tek başına suçlamak doğru değildir.

Çöküşün ardında daha temel, daha başka öğeler var.

Din, ancak gerileyiş algılandıktan ve değişim başladıktan sonra engelleyici oluyor.

Şimdi özetleyelim: Osmanlı endüstrileşemediği için yenildi. Batılılaşmaya çalışıyor, gecikmiş. Yenildikçe zayıflıyor, zayıfladıkça yeniliyor, yenildikçe zayıflıyor. Sonunda Birinci Dünya savaşının sonuna kadar geliyor. Toplayıcılık, avcılık, tarım ve endüstrileşme milliyetçiliği getiriyor. Milliyetçilik tepki olarak sosyalizmi getiriyor. Aşırılık olarak ırkçılığı getiriyor. Osmanlı endüstrileşemediği için milliyetçilik akımları da Türkler arasında gelişmemiş. Ermeni soykırımı diyorlar. Bir soykırım olması için bir ırkın başka bir ırkı öldürmesi lazım. Dolayısı ile öldürenin soy bilinci olması lazım. Osmanlı'da ırk, soy, milliyet kavramı yok ki. Osmanlı, "elhamdülillah Osmanlıyız" diyor, Türklük, Kürtlük yok zaten. Milliyetçilik kavramı yok ki. Evet katliam var ama iki taraf için de var. Evet bütün kanlı cinayetler doğru. I. Dünya Savaşı sırasında Rusya ile ittifak eden Ermeniler de Osmanlıları, yani Türkleri, Kürtleri kesmiş. Osmanlılar da Ermenileri kesmiş. Ama Hitler'in "soykırımı" gibi değil. Karşılıklı bir katliam. Bir savaş durumu. Bir "mukatele" yani karşılıklı katliam.

I. Dünya savaşı bütün tarım imparatorluklarını yok eden bir savaştır. Endüstrileşmeyi dünya üzerinde egemen kılıyor. Endüstrileşmenin ürettiği ulus-devletler tarım imparatorluklarını yok ediyorlar. Ya içinden büyüyerek, kendi imparatorluklarını ulus-devlete dönüştürüyorlar, Almanya, İtalya, İngiltere gibi.

Veya ulus-devlet haline gelip güçlendikten sonra, eskimiş tarım imparatorluklarını yıkıyorlar.

İşte Osmanlı, endüstrileşemediği için, endüstrileşmiş Batı tarafından işgal edilerek yıkılıyor, gidiyor.

Bağımsızlık Savaşı ve Cumhuriyet Türkiye'de Bağımsızlık Savaşı ile Cumhuriyet birbirine bire bir bağımlı olarak öğretilir. Yanlış. Hayır hiç ilgisi yok. Kurtuluş Savaşı'nı yapanlar Mustafa Kemal hariç, bütün komutanlar halifeci. Bir tek Mustafa Kemal Cumhuriyetçi.

Bütün İstiklal Savaşı kahramanı komutanlar halifeci olduğu için, Mustafa Kemal savaşı kazandıktan sonra, bir de Cumhuriyeti kurmak için kendi arkadaşlarıyla bir savaş veriyor. Oldukça kansız ve beyaz bir savaş bu, öteki devrimlerle, örneğin Sovyet devrimiyle karşılaştırıldığı zaman.

Savaş kazanıldıktan sonra 1. TBMM'sini dağıtıyor, ikincisini topluyor Cumhuriyeti ilan etmek için.

Cumhuriyet'e karşı olanların iddiaları tamamen safсата:

da, halka sorsaymış ne olurmuş? olmazdı tabii. Çünkü, toprağa bağımlı, özgürleşmemiş, köle köylü ile demokrasi olmaz. Köle köylü ile ya faşizm olur, ya şeriat olur. (Tabii bugünkü endüstrileşmiş toplumların köylülerinden değil, din-tarım aşamasında kalmış imparatorlukların köle köylülerinden söz ediyorum). Çünkü köylü bir örneklikten yana. Köyde bir örnekliği aştınız mı ya homoseksüelsiniz ya komünistsiniz veya delisiniz. Köyde çoğunluk eşit demokrasi değil.

Bakin çoğunluk kararı her zaman neden

demokrasi değil:

Türkiye'de de, bu salonda da kahverengi gözlüler çoğunluktadır. Bu aralarda bir de ekonomik kriz yaşadık. Birey başına milli gelir 3000 dolardan 2500 dolara düştü. Biz kahverengi gözlüler çoğunluk olarak, çok demokratik! bir karar alalım ve şu açık renk gözlüleri keselim. (Zaten nazırları da değer!?). Keselim bunları, hepimizin milli geliri 5000 dolara çıksın.

Çok saçma geldi değil mi? Böyle şey olmaz diyorsunuz değil mi? Bu demokrasi değildir diyorsunuz değil mi? Ama çok kısa süre önce bir Avrupa ülkesi bunu yaptı. Hem de en gelişmiş Avrupa ülkesi yaptı. 50 yıl önce. Almanya'da Naziler yaptılar. Tersini yaptılar, açık renk gözlüler koyu renk gözlüleri kesti.

Görüyorsunuz ki, "demokrasi eşit çoğunluk iradesidir" anlayışı, aslında bireysel planda temel insan haklarını ve özgürlüklerini korumadığı zaman doğrudan doğruya faşizme ve şeriata gider.

Evet, Atatürk devrimlerinin hepsi tepeden inmedir. Hepsi savaşı kazanmış bir komutanın askeri ve siyasi gücüne dayanarak yapılmıştır.

Ama hepsinin amacı da demokratik laik hukuk devletini, bugünkü Anayasada yazan ve henüz gerçekleştirmediğimiz devleti kurmak.

Anayasada diyor ki Türkiye laik ve demokratik sosyal hukuk devletidir. Ben ilan ediyorum sosyoloji profesörü olarak, Türkiye bu günkü uygulamalar açısından ne laik, ne demokratik, ne sosyal ne de hukuk devletidir. Hiçbiri değil. Olmasına çalışılıyor. Olmasına çalışırken de gerçekleri anlattım.

Hanefi, Sünni, Müslüman kimliğinin devlete egemen olduğu bir laik devlet olmaz.

Laiklik zedeleniyor Türkiye'de ama "Elhamdülillah Müslüman'ım" deme özgürlüğü olmadığı için değil tam tersine egemen olan din ve mezhep öteki inançları ve inançsızları bastırdığı için. Nüfus kağıtlarımızda hâlâ din hanesi var ve kimseye sormadan nüfus memuru tarafından dolduruluyor. Hâlâ her ramazanda üniversite kampüslerinde oruç tutmayanlar bıçakla öldürülüyor. Diyanet İşleri Başkanlığı sadece Sünni Hanefi anlayışı temsil ediyor.

Hukuk devleti olmaya gelince fazla birşey söylemeye gerek yok: Bireysel ve kamusal hukuk ihlalleri herkesin gözü önünde cereyan ediyor. Sosyal devletten ise iyice uzaklaştık 1982 Anayasası ile. 1961 Anayasası çok daha sosyal devlet yanlısı idi. Demokrasiye gelince, bugün politikacıların ceplerini doldurmaktan başka hiç bir işe yaramayan bu rejimi gerçek bir demokrasi olarak nitelemeye herhalde hiç kimsenin insafı yetmez.

Ama ben bugün burada bu sözleri söyleyebiliyorsam, bu, Anayasamızda, Türkiye Cumhuriyeti'nin "Laik ve demokratik bir sosyal hukuk devleti" olduğunun yazılmış olması sayesinde. Bunu da Mustafa Kemal Atatürk'e borçluyuz. Yani onun koyduğu hedefe hâlâ ulaşabilmiş değiliz ama, hedefimiz bu. Bunu da İstiklal Savaşına ve Mustafa Kemal Atatürk'e borçluyuz. Yani bugünkü Türkiye Cumhuriyeti devleti, Batı Avrupa ülkeleri gibi, endüstrileşme sonunda kurulmadı: Bağımsızlık Savaşı ile kuruldu. Endüstrileşmesini sonradan sağlamaya çalışıyor. Bütün sıkıntılarımız da buradan kaynaklanıyor.

Cumhuriyet'in Tarihsel Alternatifleri

Osmanlı endüstrileşememiş, endüstrileşemediği için zayıflamış, zayıfladığı için

çökmüş. İnanılmaz bir Bağımsızlık Savaşı yapılmış, bu Bağımsızlık Savaşı kazanılmış. Sonunda bu Bağımsızlık Savaşı'nı kazanan komutan, "Bu devletin adı Cumhuriyettir", demiş.

şeyler de söyleyebilirdi. "Bunun adı İslam devletidir ve ben halifeyim" diyebilirdi. Osmanlı'nın son temsilcisi Abdülmecit'e "Sen halifesin, ben de sadrazamım" diyebilirdi. Osmanlı İmparatorluğu din devleti geleneğinden geldiği için, yeni devletin din temeline oturması siyasal ve toplumsal koşullarımıza son derece uygundu. Üstelik öteki komutanlar da böyle istiyorlardı. Ama demedi.

Bu arada Sovyetler çok başarılı bir devrim yapmışlar ve Rusya'da Sovyetler Birliği'ni kurmuşlardı. Sovyetler Birliği bağımsızlık savaşımıza da çok yardım etmişti. "Bu Türk Sovyetidir, ben de yoldaş Kemal'im" diyebilirdi. Onu da demedi.

gelişiyor ve büyüyor. Atatürk'te de milliyetçilik duygularını yaratma hedefi var. "Burası Türk diktatörlüğüdür, ben de Führer Kemal'im" diyebilirdi. Onu da demedi.

cumhuriyettir", dedi. En zor olanı ama ileriye yönelik olarak en doğru olanı yapıyordu. II. Dünya savaşı sonrası bütün faşist devletler yıkılıyor, faşizm yıkılıyor. Sovyetler Birliği, 1989'da Berlin duvarının yıkılması ile birlikte 1991 yılında dağılıyor. Bizim ülkemizde ise bütün yozlaşmalara, soygunculara, üçkağıtçılara rağmen ben burada bu konferansı verebiliyorum.

Yoksa şu anda burada Yunanlı Profesör barbar Türklerin elinden İzmir'i nasıl kurtardıklarını ve 1000 yıllık Bizans uygarlığını nasıl ihya edildiğini anlatıyor olacaktı. Ya da bir İngiliz Profesör, Osmanlı'nın nasıl tarih sahnesinden yok olup gittiğinin ve küçük Asya'nın yeniden nasıl bin yıl

mekanizmalara, yani insan haklarına uygun olan, insanları dinlerine ve mezheplerine göre ayırmayan laik ilkelere göre yapıyor.

İnsanlığın geçirdiği belli dönemlere bakarsak, bu gelişmeyi daha iyi anlarız.

İnsanlık önce toplayıcılık dönemini yaşıyor. Ağaçtan meyve topluyor. Sonra araç gereç yapıyor, yani oku yayı icat ediyor. Avcılık dönemi başlıyor. Avcılıktan, sonra yerleşiyor.

En büyük ihtilal toprağa yerleşme. İnsan, toprağa yerleşince üretim yapmaya da başlıyor, toprak tarım aracı yani üretim aracı oluyor.

Herkes kılıcını kuşanıyor, bir parça toprak almaya çalışıyor. Başarılı olan imparatorluk kuruyor, aptal olanın imparatorluğu ölümünden sonra dağılıyor. Dahî olanın imparatorluğu 450 yıl sürüyor.

Osmanlı-Türk tarihinde iki dahî var. Biri Fatih Sultan Mehmet'tir. Biri de Mustafa Kemal Atatürk'tür.

Bu iki insan çok başarılıdır ama daha önemlisi bu iki insan çağlarını etkilemiştir. Fatih Sultan Mehmet bütün Yeni Çağ'ı etkilemiş, Mustafa Kemal Atatürk de bütün 20.yy'ı etkilemiştir.

Toplayıcılık, avcılık, tarım, Orta Çağ. Din eşit siyaset. İktidarın dininden olmadın mı mezhep kuruyorsunuz. O mezhepte de canına okuyorlar.

"Osmanlı, dini nedenlerle adam yakmamıştır" diye yalan söylüyorlar. Osmanlı da dini nedenlerle adam yakmıştır. Hem de Fatih Sultan Mehmet döneminde, hem de Edirne müftüsü Fahrettin Acemi'nin fetvasıyla. Benim Hoca Efendi'nin Sandukası diye bir romanım var. Fatih döneminde geçiyor ama günümüzü eleştiriyor. Orada anlatıyorum. Osmanlı, Hurufileri cayır cayır yakmış. Neden yakmış? Çünkü Hurufiler

çok güçlenmişler, saraya nüfuz etmeye başlamışlar. Fatih'in annesi ve karısı aracılığıyla saraya nüfuz etmeye başlayınca tehlike olmuşlar ve yakılmışlar. Din, mezhep eşittir siyaset. Bunlar tehlikeli olunca almışlar fetvayı Edirne Müftüsünden Orta Çağ'ın engizisyonunu yaktığı gibi yakmışlar.

Asla ayıp günah değil. Çünkü imparatorluğun bir arada tutuluş nedeni, kimliği din. Bütün dünyada, bütün Orta Çağ imparatorluklarında böyle.

Bu uygulamaları bugünkü insan hakları anlayışı ile eleştiremezsiniz. Gülünç olursunuz.

Bugünkü siyasal islamcı anlayışla tarihi saptırarak Osmanlı'yı korumaya kalkışırsanız gülünç olursunuz.

Ne yazık ki tarihimiz, bugünkü ırkçı-Türkçü, dinci-islamcı görüşlerle saptırılıyor. Ya yanlış ya da eksik anlatılıyor. Sizlere "küreselleşme"den sonra "bugünkü Türkiye"yi anlatabilmek için, önce tarihimizdeki bu yanlışlara ve eksikliklere dikkatinizi çekmem gerekli ki modelimi kurduğumda nerelere dikkat edeceğinizi vurgulayabileyim..

Osmanlı'nın Kuruluşunda Dördüncü Haçlı Seferinin Rolü

Bakın, Osmanlı'nın kuruluşunda çok önemli bir olay var dünyada. Türkiye'de hiçkimse bunu anlatmıyor, hiçkimse bunu söylemiyor. Çünkü bu olay Osmanlı ile ilgisiz olay. Haçlı seferlerini biliyorsunuz. Filistin'e gidip Müslümanları öldürelim de ellerinden kutsal yerleri alalım diye planlanmış seferler. İşte bu Haçlı seferlerinin 4.üncüsü Filistin'e gitmek yerine Ortodoks Bizans'ı fethediyor. Katolik Latinler, Ortodoks Bizans'ı yakıp yıkıyorlar, bütün kiliselerine giriyorlar. Halkı kesiyorlar. Ve İstanbul'da 50 yıl Latin imparatorluğu

önceki sahiplerinin eline geçtiğinin çözümlenmesini yapıyor olacaktır.

Mustafa Kemal 1923 senesinde yeni devletin adına Cumhuriyet diyor. Diyor ama sene 1923, Anadolu'da 10 milyondan biraz fazla insan var. İstanbul'un bugünkü nüfusu kadar. Bunun da yarısı verem ve sıtma. Okuma yazma bilme oranı ise % 10, yani 1 milyon kişi. Bunun da yarısı ancak adını soyadını yazabiliyor. Bu 10 milyon kişi de ya yaşlı, ya sakat, ya kadın, ya çocuk. Çünkü hepsi savaş artığı. Ülke yıllardır savaşa savaşa küçülmüş, topraklarını kaybetmiş, insanları ölmüş.

Geldiğimiz yer olarak bugün geriye bakıldığında bu bir mucizedir. Ama kapısını çaldığımız yere ulaşabilmek yani Avrupa Birliği'ne yetişebilmek için ileriye baktığımızda ikinci bir mucizeye daha ihtiyacımız olduğu anlaşılıyor.

Avrupa Birliği Ülkeleri İle Farkımız Hemen belirtmeliyim ki, Türkiye Cumhuriyeti ile Batı Avrupa ülkeleri arasındaki temel fark, Batı Avrupa ülkelerinin endüstrileşme süreci sonunda bu günkü gelişmiş durumlarına gelmiş olmalarına karşılık Türkiye'nin endüstrileşmeyi kaçırmış olan bir Osmanlı İmparatorluğunun mirasçısı olarak, sadece bir Bağımsızlık Savaşı kazanmış ama endüstrileşmemiş bir toplum olarak hâlâ endüstrileşmeye çalışıyor olmasıdır.

Bugün gelinen yer gerçekten bir mucizedir. Ama Batı Avrupa'yı yakalamak için ikinci bir mucize daha gerekmektedir.

20.yy'da, Batı değerleri ile Batıya karşı çıkan ve Batıyı dize getiren başka bir ülke olmamıştır. Genellikle Batı ile savaşılan değerler sosyalist değerler olmuş. Marksist değerler,

sosyalist değerler veya Stalinci değerler olmuş. Kazandıkları zaman da demokrasiler değil, diktatörlükler kurulmuş.

Atatürk'ün Önemi ve Samuel Huntington Türk devriminin Atatürk'ün önemi burada: Emperyalist Batı'yı, bağımsızlık, insan hakları, özgürlük, demokrasi gibi kendi değerlerini kullanarak dize getirmiş.

Batıya batı değerleri ile karşı çıkan başka bir siyasal ve toplumsal deney yok. Yani "Batı'ya başkaldırışın tohumları yine Batı kültüründen alınmış. Nitekim Batı da sonunda ayrılmış, bu durumu farketmiş ve buna karşı önlemler almaya başlamış.

Bir profesör var, Samuel Huntington. Ona bir kitap yazdırdılar, "Medeniyetlerin (uygarlıkların) Çatışması" diye. Diyor ki "Ey yoksul halklar, Ey Müslümanlar, siz bu kadın hakları, insan hakları gibi şeylere inanmayın. Bunlar emperyalist değerlerdir. Siz iki kadının ifadesinin bir erkeğe eşit olduğu şeriatın hukuk düzenine, kendi yerel değerlerinize sadık kalın".

emperyalizmi, misyoner okulları ve diğer araçlarla kendi değerlerini, yani "insan haklarını", "demokrasiyi" ihraç ederken sömürdüğü insanlarda da bu değerler yükseliyor. Ve bir gün Mustafa Kemal gibi bir lider çıkıyor, "Batı gibi olmak için bu emperyalist batının boyunduruğundan kurtulalım, onun egemenliğini kıralım" diyor, ve işgal edilmiş vatanını kurtaran bir İstiklal Savaşı'nı kazanıyor.

Yani Batı'nın kendi silahı kendisine dönüyor. Dolayısı ile batı değerleri Türkiye'ye geldiğinde kültür emperyalizmi olmuyor. Tam tersine anti-emperyalizm batının kendi değerlerinden kaynaklanıyor.

Huntington'un "Siz bu insan haklarına, kadın haklarına bakmayın" deyip, Batıya boyun eğmeyi veya Batı'dan farklı olmayı haklı çıkaran yerel değerleri empoze etmesi işte Batı değerlerinin, az gelişmiş ülkelerde anti-empyeralizmi ateşlemesinden kaynaklanıyor.

Bunu kitabımda uzun uzun anlattım. "21. Yüzyılda Türkiye" adlı kitabımı okuyun. Özellikle de Huntington bölümüne dikkat edin.

Sonuç olarak biz endüstrileşmemizi İstiklal Savaşı'ndan sonra, bağımsızlığımızı kazandıktan sonra geliştirmeye başlıyoruz. Bugünlerde de tamamlamaya çalışıyoruz. Bizden çok önce endüstrileşmiş ve ülkemizi istila etmiş Batı'nın işgalinden kurtulduktan sonra ve Batı ülkelerinin çok çok gerisinden.

Unutmayalım, "demokrasi" de sınıfsal bir olaydır: Sermaye sınıfının, güçlenerek, asilzadelerin yani toprak ağalarının ve onların ittifak içinde oldukları din adamlarının yanına çıkıp iktidarı paylaştıkları ve önce meşrutiyetlerin kurulması aşamasını yaşayan, sonra da sermaye sınıfının daha da gelişmesiyle birlikte, işçi sınıfının gittikçe büyümesine yol açan ve en sonunda bu işçi sınıfının baskısıyla kurulan bir rejim.

"Burjuva demokrasisi" lafı, demokratik rejimleri küçümsemek ve diktatörlükleri yüceltmek için kullanılan bir Soğuk Savaş yutturmacasıdır: Dünyanın hiç bir yerinde burjuva sınıfı demokrasiyi kurmamıştır. Ancak meşruti rejimler oluşturmuştur, asilzadelerin ve din adamlarının yanında. Demokrasi, ancak endüstrileşmenin gelişmesiyle güçlenen işçilerin ve kentli nüfusun baskısıyla kurulmuştur.

İşte Türkiye'deki demokrasinin sorunları da buradan kaynaklanmaktadır: Endüstrileşmesini

tamamlamadığı için, demokrasisine sahip çıkacak "çağdaş sınıfları" da yani bilinçli bir sermaye sınıfını ve bilinçli bir işçi sınıfını üretmemiştir henüz.

Zaten Türkiye'de demokrasi de gelişmekte olan bir endüstrileşmenin sonunda değil, Bağımsızlık Savaşı'nın kazanılması sonunda, Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğindeki askerler tarafından kurulmuştur.

Bu nedenle gerek laiklik, gerekse demokrasi, henüz ülkemizde tam anlamıyla hazmedilememiştir.

Bu açıdan da Avrupa Birliği ile aramızda önemli bir mesafe vardır.

Soğuk Savaşın Etkileri

İşte henüz demokrasimizi bile tam geliştirememişken, Soğuk Savaş, bütün kurumlarımızı etkilemiş. Zaten 1945'den sonra bütün dünya soğuk savaşa koşullanmış, bütün yatırımlar anti-komünizm diye yapılmış. Sadece ekonomik yatırımlardan söz etmiyorum: Eğitim, kültür, sanat, edebiyat, yasalar, yani adalet, her şey anti-komünizme göre biçimlendirilmiş.

Ülkemizde nifak tohumları atılmış, milliyetçilik ve din-iman siyasete egemen kılınmış. "Bu bayrak inmeyecek, bu ezan susmayacak" edebiyatıyla herşeye hakim olunmuş. Hortum, soygun var diyene, "Sus, komünist, alçak, vatan haini" denmiş. Zaman anti-komünist zamanlar haline çevrilmiş.

dinciler, şeriatçılar eğitime, ülkücü katiller devletin güvenliğine hakim olmuşlar.

28 Şubat: Soğuk Savaşın Bitimi
Derken 1989'da Berlin duvarı çöküyor.
1991'de de Sovyetler Birliği dağıtılıyor. Fakat biz anti-komünizme o kadar büyük bir yatırım yapmışız

ki üç maymunları oynuyoruz. Görmedim, duymadım falan.

1997'deki 28 Şubat'ın anlamını iyi bilmek lazım. 28 Şubat'ta bu olaylara, dünyaya bakanlar, (biraz da askerlerimiz) diyorlar ki, "Artık komünizm çöktü kardeşim, birinci tehlike komünizm değildir. Birinci tehlike şeriatçılıktır" diyorlar. Çünkü anti-komünist dönemde eğitim ve güvenlik tamamen şeriatçıların ve ırkçı ülkücülerin eline geçmiş.

28 Şubat Milli Güvenlik Kurulu bildirisini iyi okuyun: "Komünizm çökmüştür. Birinci derecedeki ulusal tehlike olmaktan çıkmıştır" diyor. "1 numaralı tehlike olmaktan çıkmıştır" diyor.. Ne zaman, Sovyetler'in hukuken ve fiilen dağılmasından 6 yıl sonra, 1991'e göre. 1989'a göre 8 yıl sonra komünizm çökmüştür diyor.

Peki o sırada ne tehlike var? Şimdi Devlet Güvenlik Mahkemesi savcılarının Uğur Mumcu ve Ahmet Taner Kışlalı cinayetleri davaları dolayısıyla açık açık söyleyip yazdıkları, dışardan, İran'dan gelen ve içerdeki şeriatçılarla desteklenen tehlike var.

Bütün bu çelişkiler 1968'de doruk noktasına ulaşan anti-komünist uygulamalarla başlıyor. O dönemde eski Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay Cumhurbaşkanı, Süleyman Demirel de Başbakan. Milliyetçi-Şeriatçı gelişmeler Sunay-Demirel ikilisinin aldığı kararların ve yaptıkları uygulamaların sonucudur.

Necmettin Erbakan "Ben mi açtım imam hatip liselerini" diyor. Doğru o açmadı. Kim açtı, Demirel açtı. Yani laik olduğunu iddia eden politikacı açtı. Cevdet Sunay 1968'de beyanat veriyor: "Biz ülkeyi bu solcu gençlere, bu komünistlere mi emanet edeceğiz. Hayır. Biz ülkeyi milliyetçi mukaddesatçı, İmam Hatip

mezunu gençlere emanet edeceğiz" diyor. gençler, değerli meslektaşlarım, biz türban olayını Osmanlıdan devir almadık. Cumhuriyet Türkiye'sinde 1968'den sonra politikacılar eliyle ürettik. 1982'de Evren Paşa döneminde Bülent Ulusu Başbakanken, doğrudan üniversiteye girme şansını onlara verdik.

Küreselleşme Karşısında Ulus - Devlet

Bu küreselleşen dünyada bu Türkiye ne yapacak? Küreselleşme acaba endüstri devriminden sonra ortaya çıkan ulus devlet modelinin bir türevi olan, (öteki türevler, faşizm, ve proleterya diktatörlüğü idi) "Laik ve demokratik sosyal hukuk devleti" kavramını da çağ dışı mı bırakıyor?

Laik ve demokratik sosyal hukuk devleti, bağımsız bir ulus devlet olarak ömrünü bütün dünyada doldurdu mu? Ortadan yok mu olacak?

İlk bakışta, küreselleşmenin yukardan, egemenlik haklarını uluslararası kuruluşlara, örneğin Avrupa Birliği'ne devrederek, aşağıdan ise, mikro-milliyetçilik aracılığıyla, yerel farklı kültürlerin bağımsızlaşması ve özerkleşmesi aracılığı ile ulus devlet modelini erozyona uğrattığını görüyoruz.

Bu eğilim evrensel ve sürekli olarak bu çizgide devam ederse, küreselleşme, gerçekten laik ve demokratik sosyal hukuk devletine dayalı ulus-devlet modelini zayıflatacak ve tabii sonunda ortadan kaldıracak gibi görünüyor.

Ama olaya biraz daha yakından bakarsak, ulus-devletin daha uzun süre varlığını, bazı gereksinimlerden dolayı sürdüreceği anlaşılıyor.

Küreselleşme, insanların hangi sorunlarını çözüyor, hangi sorunlarını çözemiyor diye bakmak gerekli soruna.

Küreselleşme hiç kuşkusuz, dünya üretimine el koymuş durumda. Ne üretilecek, nerede üretilecek, ne kadar üretilecek, kaçta üretilecek kimin için üretilecek gibi sorunlara yanıt veriyor.

Tabii bu işin sadece üretim ayağı. Bu üretim ne kadar adil olarak dağıtılacak, yani refah dünya üzerinde ne kadar dengeli olacak, bu sorunun yanıtı küreselleşmede yok. Hatta, tam tersine küreselleşmenin gerek sermayenin gerekse zenginliğin belli alanlarda yoğunlaşmasına ve dünya insanları arasındaki gelir adaletsizliğinin artmasına yol açtığı bir gerçek.

Demek ki, küreselleşme, üretim sorununu çözmüş gibi görünüyor ama bu üretimin nasıl dağıtılacağı konusunda bir çözümü yok.

Peki insanların sosyal güvenliği ne olacak? Yani çocuklar, özürlüler, yaşlılar ve çalışamayanlar nasıl yaşayacak?

Küreselleşme bu soruna yanıt veremiyor: Çünkü küresel ekonomide ancak üretim içinde var olan insansın.

ancak sürünme ve ölme özgürlüğün var.

Peki ülke halklarının sosyal güvenlikleri, refahları kimin sorumluluğunda? Bırakalım Türkiye'yi, duygusal tepkiler verebiliriz, Fransa'ya bakalım: Örneğin Fransızların, çalışmayan, üretimde yer almayan Fransızların sosyal güvenlikleri ve refahları kimin sorumluluğunda?

Tabii ki Fransa devletinin, Fransa ulus-devletinin.

Yani birinci olarak küreselleşme sosyal güvenlik ve refah sorununu çözemediği için ulus-devlete ihtiyaç var.

İkinci olarak vatandaş yetiştirme kimin sorumluluğunda?

Yine Fransa'ya bakalım, Fransız olarak doğan çocukları kim eğitecek? Onlara ülkelerinin dilini ve değerlerini, tarihini, kültürünü kim öğretecek?

Küreselleşme böyle bir işlev de yüklenmiyor.

Küreselleşme dil olarak Amerikanca'yı ya da İngilizce'yi kullanıyor.

Peki farklı kültürlerde, farklı devletlerde bulunan insanların eğitimini kim yüklenecek? Yine bu farklı devletlerin kendileri tabii. Yani Fransızları yine Fransa eğitecek.

Bu açıdan da, yani eğitim açısından da ulus-devletin varlığını devam ettireceği anlaşılıyor.

Ayrıca siyaset, askerlik ve strateji gibi alanlara girmek istemiyorum. Sadece sosyal güvenlik, sosyal refah ve eğitim gibi iki alana baksak bile, küreselleşmenin insan gereksinmelerini karşılayamadığını, ulus-devletlerin vatandaşlarının refahı ve eğitilmeleri için varlıklarını sürdürmeleri gerektiğini açıkça görüyoruz.

Sonuç

Şimdi Türkiye'de neler olacak?

Tabii bütün bu evrensel eğilimler Türkiye'yi de etkiliyor.

Türkiye henüz, yukarıda anlattığım biçimde endüstrileşmesini bile henüz tamalayamamışken, yani henüz "laik ve demokratik sosyal hukuk devleti" açısından sorunları varken, dünya üçüncü bir aşamaya geçiyor: Tarım ve endüstri aşamasından sonraki üçüncü aşamaya.

Buna isterseniz bilgi toplumu deyin, isterseniz uzay çağı, isterseniz atom çağı, isterseniz benim deyiminle "iletişi-bilişim devrimi", yeni bir çağın başladığı açık.

Yani biz Batı'yı daha endüstrileşmede

yakalamaya çalışırken, Batı almış başını ileriye doğru gidiyor.

Bu açıdan ülkenin önünde yakalanacak hedef gayet açık:

Süratle laik ve demokratik sosyal hukuk devletinin temellerini oluşturan endüstrileşme hamlesi, yani kalkınma atılımı gerçekleştirilecek, bunun alt yapı ve üst yapı gerekleri, yani gerçek demokrasi ve fiziksel yatırımlar vs. yerine getirilecek, bu arada yeni çağa ayak uydurmak için gerekli önlemler alınacak.

Hiç kuşkusuz bunların arasında Avrupa Birliği'ne girmek de olabilir, bilgisayar yatırımlarını ve eğitimlerini desteklemek, ve Milli Eğitim düzenini, müfredat programını yeni çağa uygun hale getirmek de.

Ama bunları yapmak için de, şimdilik elimizdeki ulus-devleti kullanmak, hem de etkin bir biçimde kullanmak zorunda olduğumuz açıktır.

Yolumuz bilimin ve insanlığın yolu olmalıdır.

Hepinizi saygı ile selamlıyorum.

KAYNAK

EDAK Kitaplığı'nın ilki olan bu kitapçık; 26 Nisan 2001 tarihinde Ege Üniversitesi Fen Fakültesi/ Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen, E.Ü. Eczacılık Fakültesi ve EDAK Ecza Kooperatifi'nin ortaklaşa düzenlediği, Prof.Dr. Emre KONGAR'ın "Küreselleşme Bağlamında Türkiye" konulu konferansının yazıya dökümüdür.

BURSA ECZACI ODASI 2002 YILI OLAĞAN MALİ SEÇİMSİZ GENEL KURULU
GÜNDEM

1. Açılış
2. Genel Kurul Divanının oluşturulması
3. Saygı duruşu
4. Yönetim Kurulu faaliyet raporunun okunması
5. Yönetim Kurulu mali raporunun okunması
6. Denetleme Kurulu Raporunun okunması
7. Raporların görüşülmesi
8. Raporların ayrı ayrı ibrası
9. 2002 – 2003 tahmini bütçenin görüşülmesi ve onaylanması
10. Dilek ve öneriler
11. Kapanış

GENEL KURUL TOPLANTI TUTANAĞI

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ 7.BÖLGE BURSA ECZACI ODASI' nın MALİ Genel Kurul toplantısı 27.09.2002 tarihinde saat 13.00'de BUSİAD toplantı salonunda çoğunluk sağlanamadığı için toplantı yapılamamıştır.

İkinci toplantı aynı yer ve aynı adreste 28.09.2002 tarihinde 718 üyeden 316 üyenin katılımıyla ile toplantı başladı.

Açılış konuşmasını Oda Başkanı Kemal Yenikale yaptı.

Divan başkanlığı için Başkan Caner Sungur, Divan Başkan yardımcılığına Cihat Türksever, Katip Üyeliklere Serhat Uraş ve Aysın Ünal teklif edildiler ve oybirliği ile kabul edildiler. Atatürk, devrim şehitleri ve aramızdan ayrılan eczacılar için bir dakikalık saygı duruşu yapıldı. TEB Genel Saymanı Müjdat Sağır TEB Merkez Heyeti adına başarı ve iyi dilek ileten bir konuşma yaptı.

Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu, Genel Sekreter Deniz İçer tarafından okundu. Yönetim Kurulu Mali Faaliyet Raporu Sayman Ender Adaş tarafından okundu. Denetleme Kurulu Raporu, Denetleme Kurulu Başkanı İhsan Esen tarafından okundu. Okunan raporlar ile ilgili görüş bildirmek isteyen olup olmadığı Divan Başkanı Caner Sungur tarafından soruldu.

Okunan raporlar ayrı ayrı oy birliği ile kabul ve ibra edildi. 2002 – 2003 tahmini bütçesi Sayman Ender Adaş tarafından okundu ve onaya sunuldu. Oy birliği ile kabul edildi.

Dilek ve önerilere geçildi.

- a. Handan Yalman kimsesiz çocuklara burs ve yardım yapılmasını teklif etti.
- b. Yavuz Atalay' ın reçete kontrol üniteleri, yatan hasta projesi ve cezaevi reçeteleri sıralaması ile ilgili görüş istedi. Başkan Kemal Yenikale, Müjdat Sağır ve Ender Adaş konulara açıklık getirdi. Divan Başkanı Caner Sungur tarafından saat 15.05 de toplantı sona ermiştir.

DIVAN BAŞKANI
Ecz.Caner SÜNGÜR

DIVAN BŞK.YRD.
Ecz.Cihat TÜRKSEVER

KATİP ÜYE
Ecz.Serhat URAŞ

KATİP ÜYE
Ecz.Aysın ÜNAL

